

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІНАНСІВ ТА ОБЛІКУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. декана факультету економіки
і управління

Андрій КОЦУР
„ 31 ” 08 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. проєктора з НІР
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

„ 08 ” 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ІНІНОТ
Святослав ПИТЕЛЬ

„ 31 ” 08 2023р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни „ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ”

Ступінь вищої освіти - бакалавр

Галузь знань 28 „Публічне управління та адміністрування”

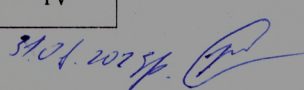
Спеціальність 281 „Публічне управління та адміністрування”

Освітньо-професійна програма „Публічне управління та адміністрування”

Кафедра ФІНАНСІВ ім. С. ЮРІЯ

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год)	Практичні заняття	ІРС (год)	Тренінг КПІЗ (год)	СРС (год)	Разом (год)	Залік (семестр)
Денна	II	III	28	28	3	8	53	120	III
заочна	II	III	8	4	-	-	108	120	IV

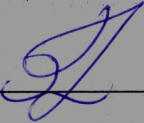
Тернопіль – 2023

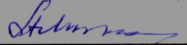
Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 28 „Публічне управління та адміністрування” спеціальності 281 „Публічне управління та адміністрування”, затвердженої Вченою Радою ЗУНУ (протокол № 9 від 15.06.2022 р.)

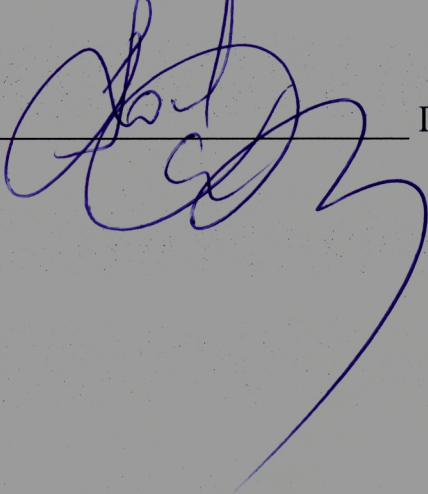
Робочу програму склала к.е.н., доц. Ірина СИДОР

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансів ім. С. Юрія, протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

Зав. кафедри Ольга КИРИЛЕНКО

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності з публічного управління та адміністрування, протокол № 1 від 31.08. 2023 р.

Керівник групи забезпечення спеціальності Алла МЕЛЬНИК

Гарант ОП Григорій МОНАСТИРСЬКИЙ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ»

1. Опис дисципліни

Денна (заочна) форма навчання

Дисципліна «Фінанси»	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4	Галузь знань: 28 «Публічне управління та адміністрування»	Дисципліна з циклу професійної підготовки
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»	Рік підготовки: <i>Денна, заочна – 2</i> Семестр: <i>Денна, заочна – 3</i>
Кількість змістових модулів – 2	Освітньо-професійна програма – Публічне управління та адміністрування	Лекції: <i>денна – 28 год.,</i> <i>заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>денна – 28 год.,</i> <i>заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин – 120.	Перший (бакалаврський) рівень	Самостійна робота: <i>денна – 53 год.,</i> <i>заочна – 108 год.</i> Тренінг, КПЗ: <i>денна – 8 год.</i> Індивідуальна робота: <i>денна – 3 год.</i>
Тижневих годин: 10, з них аудиторних: 4.		Види підсумкового контролю – іспит

2. Мета й завдання вивчення дисципліни

2.1. Мета вивчення дисципліни

Дисципліна орієнтована на формування здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічних фінансів та вироблення вмінь застосовувати управлінські навички; оволодіння методами та технологіями публічного адміністрування на різних рівнях; формування здатності розробляти тактичні та оперативні плани діяльності організації у сфері публічного управління; розвиток готовності до внесення модернізаційних змін на різних рівнях публічного управління відповідно до європейських стандартів.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Завданнями дисципліни є засвоєння студентами теоретичних основ та принципів функціонування публічних фінансів; ключових характеристик фінансових систем та

оцінювання їх взаємозв'язків з національною та світовою економіками; особливостей фінансування суспільних благ; сутності фінансової політики держави та її ролі у міжнародних відносинах; особливостей взаємозв'язків між механізмами ухвалення рішень та їх наслідками у сфері податкової політики держави; особливостей регулювання бюджетних відносин; основних аспектів координації соціального забезпечення населення.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

- здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати;
- здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування;
- здатність застосовувати інституційну та інструментальну базу управління ресурсами в системі публічного управління.

2.4. Результати навчання.

- знати та використовувати стандартні методики аналізу і розрахунків показників розвитку об'єкту управління у публічній сфері;
- уміти формувати та реалізовувати інструменти управління персоналом, врегульовувати організаційні конфлікти.

3. Програма дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-організаційні та нормативно-правові засади функціонування публічних фінансів

ТЕМА 1. Публічний сектор економіки та базові засади публічних фінансів

Публічний сектор економіки та його структура. Роль держави в економіці. Провали ринку та межі державного втручання.

Історичні передумови виникнення і розвитку фінансів: поява держави та розвиток товарно-грошових відносин.

Необхідність та характерні особливості публічних фінансів. Функції публічних фінансів як відображення їх сутності і суспільного призначення. Роль публічних фінансів у розподілі і перерозподілі вартості національного продукту, оптимальному розміщенні фінансових ресурсів, оптимізації співвідношення між індивідуальним і суспільним споживанням, у трансформації доходів у заощадження, а заощаджень в інвестиції.

Поняття фінансової системи. Фінансова система України та принципи її побудови. Ознаки класифікації фінансових відносин.

ТЕМА 2. Суспільні блага та особливості їх фінансування

Суспільні блага. Формування попиту і пропозиції на суспільні блага. Екстерналії. Недосконала конкуренція. Асиметрична інформація. Дилема «ефективність-справедливість». Критерії ефективності. Функції суспільного добробуту. Держава у виробництві суспільних благ. Оцінка суспільного проекту. Розрахунок вартості суспільних благ. Особливості фінансування суспільних благ.

ТЕМА 3. Фінансова політика суспільного розвитку

Фінансова політика як складова частина економічної політики. Суть та види фінансової політики. Фінансова політика держави, її принципи, характеристика складових. Фінансова політика у міжнародних та міждержавних відносинах. Стратегія і тактика фінансової політики. Реалізація фінансової політики.

Поняття фінансового механізму, його значення. Склад фінансового механізму. Фінансове забезпечення. Фінансове регулювання, його місце у фінансовому механізмі. Фінансові важелі, їх характеристика. Фінансові стимули та фінансові санкції, їх види. Вплив фінансового механізму на життя суспільства та розширене суспільне відтворення.

ТЕМА 4. Податки та податкова політика держави

Податки як фінансова категорія, їх економічна сутність і призначення. Історична ретроспектива розвитку податків як невід'ємного елементу суверенітету держави. Вплив податків на суспільний добробут. Характерні ознаки податків як обов'язкових платежів. Встановлення Парето-оптимальних ставок податків.

Класифікація податків та її ознаки. Види прямих податків. Прибуткове оподаткування як основна сучасна форма прямого оподаткування. Непрямі податки. Акцизи як основна сучасна форма непрямого оподаткування, їх види. Структура податкової системи та чинники, що її визначають. Податкова політика держави.

Проблеми ухилення від сплати податків. Організація податкової роботи.

ТЕМА 5. Бюджет та бюджетна політика держави

Бюджет як фінансова категорія, його економічна сутність і призначення.

Роль бюджету в перерозподілі вартості ВВП і забезпеченні виконання конституційних зобов'язань держави в умовах зростання потреби в суспільних благах. Межі бюджетного перерозподілу, його вплив на економічний розвиток і соціальну стабільність.

Доходи та видатки бюджету. Чинники, що впливають на структуру видатків бюджету. Діалектичний зв'язок доходів і видатків бюджету.

Бюджетна політика і бюджетний механізм. Особливості бюджетної системи при унітарному та федеративному державному устрої. Складові бюджетної системи і принципи її побудови.

Бюджетні права і бюджетна ініціатива. Бюджетний процес і його складові. Організація бюджетного процесу.

ТЕМА 6. Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм.

Бюджетна децентралізація як чинник зміцнення місцевого самоврядування

Сутність місцевих фінансів, їх необхідність і призначення. Роль місцевих фінансів в економічній системі держави. Територіальна громада як суб'єкт економічної та фінансової діяльності. Місцеві бюджети як основа фінансового забезпечення місцевого самоврядування.

Бюджетний федералізм як механізм заохочення до самодостатності та нарощування фінансово-економічного потенціалу самоврядних адміністративно-територіальних утворень. Моделі бюджетного федералізму.

Принципи Європейської хартії місцевого самоврядування.

Децентралізація та її види. Теорема децентралізації. Гіпотеза Тібу. Доходи місцевих бюджетів. Видатки місцевих бюджетів. Місцеві податки і збори як джерело власних доходів місцевих бюджетів. Міжбюджетні трансферти.

Змістовий модуль 2. Бюджетний дефіцит. Державний кредит. Фінанси галузей публічного сектора. Соціальне забезпечення населення.

ТЕМА 7. Бюджетний дефіцит як об'єкт управління

Бюджетний дефіцит, його економічна сутність і поняття. Дефіцит як фінансовий результат суспільної діяльності держави. Вплив бюджетного дефіциту на розміщення ресурсів в національній економіці.

Причини виникнення бюджетного дефіциту. Пасивний бюджетний дефіцит, його причини (економічний спад, криза, старіння нації, надзвичайні події). Активний бюджетний дефіцит.

Соціально-економічні наслідки бюджетного дефіциту.

Джерела фінансування бюджетного дефіциту. Грошово-кредитна емісія. Внутрішні і зовнішні державні запозичення як основне джерело покриття дефіциту бюджету. Приватизаційні надходження, гранти трансферти від інших органів державної влади. Методи обмеження та шляхи скорочення дефіциту бюджету.

ТЕМА 8. Державний кредит як суспільна позикова система

Державний кредит: економічна сутність, призначення і роль. Держава як позичальник, кредитор і гарант.

Внутрішні державні запозичення та їх форми. Державні та місцеві позики. Класифікація державних позик.

Зовнішні державні запозичення. Міжнародний державний кредит. Позики міжнародних фінансових організацій та міжнародних фінансових інституцій. Міжурядові та комерційні позики.

Державний борг, причини його виникнення і зростання. Дискусійні питання щодо тягаря державного боргу. Види державного боргу і обмеження його граничного рівня. Джерела погашення державного боргу. Наслідки державного боргу в коротко- і довгостроковому періоді.

Управління державним боргом і його методи. Рефінансування та реструктуризація боргу, їх зміст і передумови використання. Амортизація і обслуговування боргу. Коефіцієнти обслуговування внутрішнього і зовнішнього боргу. Забезпечення повернення боргу і виплати відсотків.

ТЕМА 9. Фінанси галузей публічного сектора

Фінансування освіти як складова розвитку людського потенціалу. Фінансування науки як необхідна умова інноваційного розвитку держави. Реформування та розвиток фінансування системи охорони здоров'я. Фінансові доміанти забезпечення населення житлом.

ТЕМА 10. Соціальне забезпечення населення

Сутність та суспільне призначення соціальних позабюджетних фондів. Класифікація соціальних позабюджетних фондів. Становлення та розвиток соціальних позабюджетних фондів. Загальна характеристика соціальних позабюджетних фондів. Вітчизняна практика функціонування соціальних позабюджетних фондів. Пенсійне страхування і його організація. Солідарна, накопичувальна і змішана пенсійні системи, їх переваги і недоліки. Пенсійний фонд України. Порядок нарахування, обчислення та сплати страхових внесків за державним пенсійним страхуванням.

Ліквідація Фонду соціального страхування України та передача його повноважень Пенсійному фонду України. Види матеріального забезпечення і соціальних послуг, умови їх надання.

Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття. Джерела формування та напрями використання коштів. Види матеріального забезпечення і соціальних послуг, умови їх надання.

**4. СТРУКТУРА ЗАЛКОВОГО КРЕДИТУ З ДИСЦИПЛІНИ
«ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ»
ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ**

№ за/п	ТЕМА	Кількість годин					
		Лекції	Практичні заняття	СРС	ІРС	Тренінг, КПЗ	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1.							
<i>Теоретико-організаційні та нормативно-правові засади функціонування публічних фінансів</i>							
1.	Публічний сектор економіки та базові засади публічних фінансів	2	2	5			Поточне опитування
2.	Суспільні блага та особливості їх фінансування	2	2	5		2	
3.	Фінансова політика суспільного розвитку	2	2	5			
4.	Податки та податкова політика держави	4	4	5		2	
5.	Бюджет та бюджетна політика держави	4	4	6	1		
Змістовий модуль 2.							
<i>Бюджетний дефіцит. Державний кредит. Фінанси галузей публічного сектора. Соціальне забезпечення населення.</i>							
6.	Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм. Бюджетна децентралізація як чинник зміцнення місцевого самоврядування	4	4	6	1	2	Поточне опитування
7.	Бюджетний дефіцит як об'єкт управління	2	2	5			
8.	Державний кредит як суспільна позикова система	2	2	5			
9.	Фінанси галузей публічного сектора	2	2	6		2	
10.	Соціальне забезпечення населення	4	4	5	1		
	Разом	28	28	53	3	8	

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

№ за/п	ТЕМА	Кількість годин		
		Лекції	Практичні заняття	СРС
<i>Змістовий модуль 1. Теоретико-організаційні та нормативно-правові засади функціонування публічних фінансів</i>				
1.	Публічний сектор економіки та базові засади публічних фінансів	4	2	11
2.	Суспільні блага та особливості їх фінансування			10
3.	Фінансова політика суспільного розвитку			11
4.	Податки та податкова політика держави			11
5.	Бюджет та бюджетна політика держави			11
<i>Змістовий модуль 2. Бюджетний дефіцит. Державний кредит. Фінанси галузей публічного сектора. Соціальне забезпечення населення.</i>				
6.	Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм. Бюджетна децентралізація як чинник зміцнення місцевого самоврядування	4	2	11
7.	Бюджетний дефіцит як об'єкт управління			11
8.	Державний кредит як суспільна позикова система			10
9.	Фінанси галузей публічного сектора			11
10.	Соціальне забезпечення населення			10
	Разом	8	4	108

5. Тематика практичних занять. Денна форма.

Змістовий модуль 1.

Теоретико-організаційні та нормативно-правові засади функціонування публічних фінансів

Практичне заняття 1.

Публічний сектор економіки та базові засади публічних фінансів

Мета: Висвітлити теоретичні функціонування засади публічних фінансів та показати роль публічних фінансів у забезпеченні стабільності публічного сектора економіки.

Питання для обговорення

1. Структура публічного сектора економіки
2. Історична, економічна та вартісна сутність фінансів.
3. Необхідність та характерні особливості публічних фінансів.
4. Функції публічних фінансів.
5. Поняття фінансової системи.
6. Фінансова система України та принципи її побудови.
7. Сфери та ланки фінансової системи України, їх характеристика.
8. Загальнодержавні фінанси, їх склад та призначення. Бюджетна система як центральна ланка фінансової системи.

Практичне заняття 2.

Суспільні блага та особливості їх фінансування

Мета: здобуття знань щодо взємозв'язку суспільних благ та публічних фінансів; вивчення процесу формування попиту і пропозиції на суспільні блага; з'ясування ролі держави у виробництві суспільних благ; набуття навичок оцінки суспільного проекту та розрахунку вартості суспільних благ

Питання для обговорення

1. Суспільні блага. Формування попиту і пропозиції на суспільні блага.
2. Екстерналії. Недосконала конкуренція. Асиметрична інформація.
3. Дилема «ефективність-справедливість». Критерії ефективності.
4. Функції суспільного добробуту. Держава у виробництві суспільних благ.
5. Оцінка суспільного проекту. Розрахунок вартості суспільних благ.
6. Особливості фінансування суспільних благ.

Практичне заняття 3.

Фінансова політика суспільного розвитку

Мета: розкриття методологічних, організаційно-економічних та правових аспектів фінансової політики; дослідження взаємозв'язку між фінансовою політикою і фінансовим правом; здобуття знань щодо функціонування фінансового механізму як засобу реалізації фінансової політики та з'ясування характерних особливостей його складових

Питання для обговорення

1. Фінансова політика та її роль у суспільному розвитку.

2. Сутність та види фінансової політики. Фінансова політика держави, її принципи, характеристика складових. Фінансова політика у міжнародних та міждержавних відносинах. Стратегія і тактика фінансової політики. Реалізація фінансової політики.

3. Поняття фінансового механізму, його значення.

4. Особливості складових фінансового механізму.

5. Вплив фінансового механізму на життя суспільства та розширене суспільне відтворення.

Практичне заняття 4.

Податки та податкова політика держави

Мета: охарактеризувати суть та зміст податків як фінансової категорії, проаналізувати податкову політику та організацію податкової роботи в Україні.

Питання для обговорення

1. Податки як фінансова категорія, їх економічна сутність і призначення.

2. Історична ретроспектива розвитку податків як невід'ємного елементу суверенітету держави.

3. Функції податків. Дискусійні питання щодо їх визначення і змісту.

4. Елементи податку.

5. Класифікація податків та її ознаки.

6. Податкова система: поняття і основи побудови.

7. Податкова система унітарної та федеративної держави.

8. Податкова політика України.

9. Організація податкової роботи та діяльність Державної фіскальної служби України.

Практичне заняття 5.

Бюджет та бюджетна система. Бюджетна політика держави.

Мета: розкрити сутність бюджету та принципи побудови бюджетної системи; показати роль бюджетної політики держави; проаналізувати доходи і видатки бюджету.

Питання для обговорення

1. Бюджет як фінансова категорія, його економічна сутність і призначення.

2. Функції бюджету.

3. Бюджетна політика і бюджетний механізм.

4. Бюджетний устрій і бюджетна система.

5. Складові бюджетної системи і принципи її побудови.

6. Критерії і порядок розмежування видатків і доходів між бюджетами.

7. Доходи бюджету та їх класифікація.

8. Податкові доходи бюджету, їх динаміка, зміни і тенденції розвитку.

9. Неподаткові доходи бюджету..

10. Видатки бюджету та їх класифікація.

11.Форми бюджетного фінансування.

12. Бюджетні права і бюджетна ініціатива.

13. Бюджетний процес і його складові.
14. Організація бюджетного процесу.

Практичне заняття 6.

Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм.

Бюджетна децентралізація як чинник зміцнення місцевого самоврядування

Мета: показати роль місцевих фінансів у суспільному розвитку; розглянути переваги та недоліки різних моделей бюджетного федералізму; дослідити вплив міжбюджетних трансфертів на розвиток територіальних громад; проаналізувати принципи Європейської хартії місцевого самоврядування.

Питання для обговорення

1. Сутність місцевих фінансів, їх необхідність і призначення. Роль місцевих фінансів у суспільному розвитку.
2. Територіальна громада як суб'єкт економічної та фінансової діяльності.
3. Місцеві бюджети як основа фінансового забезпечення місцевого самоврядування.
4. Європейська хартія місцевого самоврядування та її принципи. Бюджетний федералізм як механізм заохочення до самодостатності та нарощування фінансово-економічного потенціалу самоврядних адміністративно-територіальних утворень. Моделі бюджетного федералізму.
5. Децентралізація та її види. Теорема децентралізації. Гіпотеза Тібу.
6. Доходи місцевих бюджетів.
7. Видатки місцевих бюджетів. Місцеві податки і збори як джерело власних доходів місцевих бюджетів.
8. Роль міжбюджетних трансфертів у забезпеченні розвитку територіальних громад.

Практичне заняття 7.

Бюджетний дефіцит як об'єкт управління

Мета: вивчити сутність бюджетного дефіциту та дослідити його вплив на розміщення ресурсів в національній економіці; визначити причини виникнення та соціально-економічні наслідки бюджетного дефіциту та навчитися управляти ним

Питання для обговорення:

1. Бюджетний дефіцит, його економічна сутність і поняття.
2. Причини виникнення бюджетного дефіциту.
3. Соціально-економічні наслідки бюджетного дефіциту.
4. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.
5. Методи обмеження та шляхи скорочення дефіциту бюджету.

Практичне заняття 8.

Державний кредит як суспільна позикова система

Мета: окреслити основні причини виникнення державного кредиту, розкрити його сутність як суспільно позикової системи.

Питання для обговорення

1. Державний кредит як суспільна позикова система
2. Державний кредит як фінансова категорія, його економічна сутність, призначення і роль.
3. Внутрішні державні запозичення та їх форми. Державні та місцеві позики. Класифікація державних позик.
4. Зовнішні державні запозичення.
5. Державний борг, причини його виникнення і зростання.
6. Управління державним боргом.

Практичне заняття 9.

Фінанси галузей публічного сектора

Мета: проаналізувати особливості функціонування фінансів галузей публічного сектора: освіти, охорони здоров'я, житлово-комунального господарства

Питання для обговорення

1. Фінансування освіти як складова розвитку людського потенціалу.
2. Фінансування науки як необхідна умова інноваційного розвитку держави. Реформування фінансового забезпечення системи охорони здоров'я.
3. Фінансові доміанти забезпечення населення житлом.

Практичне заняття 10.

Соціальне забезпечення населення

Мета: показати роль і значення соціального забезпечення населення; розкрити суспільне призначення соціальних позабюджетних фондів; проаналізувати особливості соціального забезпечення населення в Україні у контексті євроінтеграції.

Питання для обговорення:

1. Сутність та суспільне призначення соціальних позабюджетних фондів.
2. Класифікація соціальних позабюджетних фондів.
3. Пенсійне страхування і його організація. Солідарна, накопичувальна і змішана пенсійні системи, їх переваги і недоліки.
4. Пенсійний фонд України. Порядок нарахування, обчислення та сплати страхових внесків за державним пенсійним страхуванням.
5. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.
6. Особливості соціального забезпечення населення в Україні у контексті євроінтеграції.

ЗАОЧНА ФОРМА

Змістовий модуль 1.

Теоретико-організаційні та нормативно-правові засади функціонування публічних фінансів

Практичне заняття 1.

Публічний сектор економіки та базові засади публічних фінансів

Мета: Висвітлити теоретичні функціонування засади публічних фінансів та показати роль публічних фінансів у забезпеченні стабільності публічного сектора економіки.

Питання для обговорення

1. Структура публічного сектора економіки.
2. Історична, економічна та вартісна сутність фінансів. Необхідність та характерні особливості публічних фінансів.
3. Функції публічних фінансів.
4. Поняття фінансової системи.
5. Фінансова система України та принципи її побудови.
6. Сфери та ланки фінансової системи України, їх характеристика.
7. Загальнодержавні фінанси, їх склад та призначення. Бюджетна система як центральна ланка фінансової системи.

Суспільні блага та особливості їх фінансування

Мета: здобуття знань щодо взємозв'язку суспільних благ та публічних фінансів; вивчення процесу формування попиту і пропозиції на суспільні блага; з'ясування ролі держави у виробництві суспільних благ; набуття навичок оцінки суспільного проекту та розрахунку вартості суспільних благ

Питання для обговорення

1. Суспільні блага. Формування попиту і пропозиції на суспільні блага.
2. Екстерналії. Недосконала конкуренція. Асиметрична інформація.
3. Дилема «ефективність-справедливість». Критерії ефективності.
4. Функції суспільного добробуту. Держава у виробництві суспільних благ.
5. Оцінка суспільного проекту. Розрахунок вартості суспільних благ.
6. Особливості фінансування суспільних благ.

Фінансова політика суспільного розвитку

Мета: розкриття методологічних, організаційно-економічних та правових аспектів фінансової політики; дослідження взаємозв'язку між фінансовою політикою і фінансовим правом; здобуття знань щодо функціонування фінансового механізму як засобу реалізації фінансової політики та з'ясування характерних особливостей його складових

Питання для обговорення

1. Фінансова політика та її роль у суспільному розвитку.
2. Сутність та види фінансової політики. Фінансова політика держави, її принципи, характеристика складових. Фінансова політика у міжнародних та

міждержавних відносинах. Стратегія і тактика фінансової політики. Реалізація фінансової політики.

3. Поняття фінансового механізму, його значення.
4. Особливості складових фінансового механізму.
5. Вплив фінансового механізму на життя суспільства та розширене суспільне відтворення.

Практичне заняття 2.

Податки та податкова політика держави

Мета: охарактеризувати суть та зміст податків як фінансової категорії, проаналізувати податкову політику та організацію податкової роботи в Україні.

Питання для обговорення

1. Податки як фінансова категорія, їх економічна сутність і призначення.
2. Історична ретроспектива розвитку податків як невід'ємного елемента суверенітету держави.
3. Функції податків. Дискусійні питання щодо їх визначення і змісту.
4. Елементи податку.
5. Класифікація податків та її ознаки.
6. Податкова система: поняття і основи побудови.
7. Податкова система унітарної та федеративної держави.
8. Податкова політика України.
9. Організація податкової роботи та діяльність Державної фіскальної служби України.

Бюджет та бюджетна система. Бюджетна політика держави.

Мета: розкрити сутність бюджету та принципи побудови бюджетної системи; показати роль бюджетної політики держави; проаналізувати доходи і видатки бюджету.

Питання для обговорення

1. Бюджет як фінансова категорія, його економічна сутність і призначення. Функції бюджету.
3. Бюджетна політика і бюджетний механізм.
4. Складові бюджетної системи і принципи її побудови.
5. Бюджетний процес і його складові.

Практичне заняття 3.

Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм.

Бюджетна децентралізація як чинник зміцнення місцевого самоврядування

Мета: показати роль місцевих фінансів у суспільному розвитку; розглянути переваги та недоліки різних моделей бюджетного федералізму; дослідити вплив міжбюджетних трансфертів на розвиток територіальних громад; проаналізувати принципи Європейської хартії місцевого самоврядування.

Питання для обговорення

1. Сутність місцевих фінансів, їх необхідність і призначення. Роль місцевих фінансів у суспільному розвитку.

2. Місцеві бюджети як основа фінансового забезпечення місцевого самоврядування.

4. Доходи місцевих бюджетів.

5. Видатки місцевих бюджетів. Місцеві податки і збори як джерело власних доходів місцевих бюджетів.

6. Роль міжбюджетних трансфертів у забезпеченні розвитку територіальних громад.

Література: 3, 5, 6, 8, 9, 11, 15, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 27.

Бюджетний дефіцит як об'єкт управління

Мета: вивчити сутність бюджетного дефіциту та дослідити його вплив на розміщення ресурсів в національній економіці; визначити причини виникнення та соціально-економічні наслідки бюджетного дефіциту та навчитися управляти ним

Питання для обговорення:

1. Бюджетний дефіцит, його економічна сутність і поняття.
2. Причини виникнення бюджетного дефіциту.
3. Соціально-економічні наслідки бюджетного дефіциту.
4. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.
5. Методи обмеження та шляхи скорочення дефіциту бюджету.

Державний кредит як суспільна позикова система

Мета: окреслити основні причини виникнення державного кредиту, розкрити його сутність як суспільно позикової системи.

Питання для обговорення

1. Державний кредит як суспільна позикова система
2. Державний кредит як фінансова категорія, його економічна сутність, призначення і роль.
3. Внутрішні державні запозичення та їх форми. Державні та місцеві позики. Класифікація державних позик.
4. Зовнішні державні запозичення.
5. Державний борг, причини його виникнення і зростання. Управління державним боргом.

Практичне заняття 4.

Фінанси галузей публічного сектора

Мета: проаналізувати особливості функціонування фінансів галузей публічного сектора: освіти, охорони здоров'я, житлово-комунального господарства

Питання для обговорення

1. Фінансування освіти як складова розвитку людського потенціалу.
2. Фінансування науки як необхідна умова інноваційного розвитку держави. Реформування фінансового забезпечення системи охорони здоров'я.
3. Фінансові доміанти забезпечення населення житлом.

Соціальне забезпечення населення

Мета: показати роль і значення соціального забезпечення населення; розкрити суспільне призначення соціальних позабюджетних фондів; проаналізувати особливості соціального забезпечення населення в Україні у контексті євроінтеграції.

Питання для обговорення:

1. Сутність та суспільне призначення соціальних позабюджетних фондів.
2. Класифікація соціальних позабюджетних фондів.
3. Пенсійне страхування і його організація. Солідарна, накопичувальна і змішана пенсійні системи, їх переваги і недоліки.
4. Пенсійний фонд України. Порядок нарахування, обчислення та сплати страхових внесків за державним пенсійним страхуванням.
5. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

7.

Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПЗ) з дисципліни «Публічні фінанси» виконується самостійно кожним студентом відповідно до списку групи у вигляді комплексної задачі. КПЗ охоплює основні теми дисципліни «Публічні фінанси». Метою виконання КПЗ є опрацювання інструктивної та законодавчої бази, оволодіння навичками практичного застосування аналітичних методів в процесі дослідження фінансових явищ та процесів. Виконання КПЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з дисципліни «Публічні фінанси».

Для КПЗ студент обирає варіант згідно свого номера в списку групи, виконує і захищає усі завдання відповідно до графіку.

Варіант	Завдання		
	1	2	3
1	1	1	10
2	2	2	9
3	3	3	8
4	4	4	7
5	5	5	6
6	6	6	5
7	7	7	4
8	8	8	3
9	9	9	2
10	10	10	1
11	11	1	10
12	12	2	9
13	1	3	8
14	2	4	7

15	3	5	6
16	4	6	5
17	5	7	4
18	6	8	3
19	7	9	2
20	8	10	1
21	9	1	10
22	10	2	9
23	11	3	8
24	12	4	7
25	1	5	6
26	2	6	5
27	3	7	4
28	4	8	3

Завдання 1.

Заповнити таблиці обчисливши питому вагу складових дохідної і видаткової частин місцевих бюджетів, а також темп їх зростання за останні чотири роки. На основі даних, поданих у таблиці 1, зробити аналіз щодо динаміки мобілізації доходів місцевих бюджетів України в розрізі окремих джерел. Визначити і обґрунтувати, які із джерел доходів формують основу місцевих бюджетів в Україні.

1. Розглянути динаміку податкових надходжень до місцевих бюджетів України (таблиця 2). Визначити і обґрунтувати, які зміни відбулися у системі оподаткування з прийняттям Податкового кодексу України і як це вплинуло на наповнення місцевих бюджетів.

2. На основі даних таблиці визначити найбільш вагомі джерела податкових надходжень до місцевих бюджетів та такі, що займають незначну частку у структурі податкових надходжень місцевих бюджетів. Відповідь обґрунтувати.

3. З представлених у таблиці показників обчислити власні і закріплені доходи місцевих бюджетів.

4. Прокоментувати зміни, які відбулися з прийняттям Податкового кодексу України стосовно місцевих податків і зборів.

5. Обґрунтувати власну позицію стосовно доцільності чи не доцільності змін у переліку місцевих податків і зборів в Україні при запровадженні Податкового кодексу.

6. За даними, поданими у таблиці, проаналізувати склад і структуру неподаткових надходжень до місцевих бюджетів України. Визначити, яку частку займають неподаткові надходження у структурі доходів місцевих бюджетів України.

7. Здійснити аналіз динаміки, складу та структури офіційних трансфертів у складі дохідної частини місцевих бюджетів України (таблиця). Розглянути і охарактеризувати співвідношення дотацій вирівнювання та субвенцій.

8. За функціональною класифікацією видатків (таблиця) проаналізувати динаміку, склад і структуру видатків місцевих бюджетів України. Визначити характерні особливості видаткової частини місцевих бюджетів.

суб'єктами роздрібної торгівлі товарами господарювання підакцизних								
Місцеві податки і збори								
Єдиний податок								
Інші податки і збори, з них:								
<i>Екологічний податок</i>								

Завдання 2.

Варіант 1. Заповнити таблицю 3. На основі даних, наведених у таблиці, визначити частку внутрішнього та зовнішнього державного боргу України у його загальній структурі. Дати оцінку зміні структури державного боргу України.

Варіант 2. Заповнити таблицю 3. На основі даних, наведених у таблиці, визначити: 1) частку зовнішньої та внутрішньої складових у структурі прямого державного боргу України; 2) частку зовнішньої та внутрішньої складових у структурі гарантованого державного боргу України. Прокоментувати отримані дані.

Варіант 3. Заповнити таблицю 3. На основі даних, наведених у таблиці, побудувати кругові діаграми:

- структура державного боргу України у 2019 р.;
- структура державного боргу України у 2022 р.

Дати коментар стосовно зміни структури державного боргу України упродовж 2019-2022 рр.

Варіант 4. Заповнити таблицю 3. На основі даних, наведених у таблиці, визначити частку зовнішньої та внутрішньої складових у структурі прямого державного боргу України за 2019-2022 рр. Зробити висновок щодо динаміки структури прямого державного боргу України упродовж 2019-2022 рр.

Варіант 5. Заповнити таблицю 3. На основі даних, наведених у таблиці, визначити частку зовнішньої та внутрішньої складових у структурі гарантованого державного боргу України за 2019-2022 рр. Зробити висновок щодо динаміки структури гарантованого державного боргу України упродовж 2019-2022 рр.

Варіант 6. Заповнити таблицю 3. На основі даних, наведених у таблиці, визначити частку прямого та гарантованого державного боргу України у його загальній структурі за 2019-2022 рр. Дати оцінку зміні структури державного боргу України упродовж 2019-2022 рр.

Варіант 7. Заповнити таблицю 3. На основі даних, наведених у таблиці, визначити темп зростання загального обсягу державного боргу України за 2019-2022 рр. Зробити висновки.

Варіант 8. Заповнити таблицю 3. На основі даних, наведених у таблиці, визначити темп зростання загального обсягу внутрішнього державного боргу України за 2019-2022 рр. Зробити висновки.

Варіант 9. Заповнити таблицю 3. На основі даних, наведених у таблиці, визначити темп зростання загального обсягу зовнішнього державного боргу України за 2019-2022 рр. Зробити висновки.

Варіант 10. Заповнити таблицю 3. На основі даних, наведених у таблиці, визначити темп зростання прямого внутрішнього державного боргу України за 2019-2022 рр. Зробити висновки.

Таблиця 3

Прямий та гарантований державний борг України за 2019-2022рр.

(млн. дол. США)

Показники	станом на			
	31.12.2019р.	31.12.2020р.	31.12.2021р.	31.12.2022р.
Загальна сума державного та гарантованого державою боргу				
В тому числі:				
<i>Внутрішній борг (усього)</i>				
<i>Зовнішній борг (усього)</i>				
Прямий державний борг				
В тому числі:				
<i>Внутрішній прямий борг</i>				
<i>Зовнішній прямий борг</i>				
Гарантований державний борг				
В тому числі:				
<i>Внутрішній гарантований борг</i>				
<i>Зовнішній гарантований борг</i>				

Завдання 3.

1. Проаналізуйте динаміку доходів населення України за 2019-2022 рр. Зробити висновки. Визначте питому вагу кожного з чотирьох основних джерел доходів (заробітна плата, прибуток та змішаний дохід підприємців, доходи від власності, соціальні допомоги) і на підставі одержаних результатів оцініть пріоритети населення в отриманні особистих доходів, а саме: чи це є орієнтація на отримання активних доходів (тобто доходів від трудової діяльності) чи пасивних доходів (тобто доходів від власності та соціальних трансфертів). Вкажіть на причини такої ситуації.

2. Оцініть питому вагу доходів від трудової діяльності (заробітна плата і прибуток та змішаний дохід підприємців) у загальній величині доходів населення України. Виявіть основні причини ситуації, що склалася, та вкажіть можливі шляхи її покращення.

3. Оцініть питому вагу соціальних трансфертів (у розрізі основних їх видів) у загальній величині доходів населення України. Виявіть основні причини ситуації, що склалася, та вкажіть можливі шляхи її покращення.

4. Оцініть питому вагу доходів від власності у загальній величині доходів населення України. Виявіть основні причини ситуації, що склалася, та вкажіть можливі шляхи її покращення.

5. Проаналізуйте динаміку витрат і заощаджень населення України за 2019-2022 рр. Визначте питому вагу кожного виду витрат (придбання товарів і послуг, сплата податків та інших обов'язкових платежів, сплата доходів від власності, придбання фінансових і нефінансових активів) і на підставі одержаних результатів оцініть пріоритети населення у витрачання особистих доходів, а саме: чи це є орієнтація на споживання (тобто придбання товарів і послуг) чи заощадження (тобто придбання фінансових і нефінансових активів). Вкажіть на причини такої ситуації.

6. Оцініть питому вагу споживчих витрат (тобто витрат, спрямованих на придбання товарів і послуг) у загальній величині витрат населення України. Перелічіть основні споживчі пріоритети вітчизняних домогосподарств.

7. Оцініть питому вагу витрат на сплату податків та інших обов'язкових платежів (в розрізі основних їх видів) у загальній величині витрат населення України. Якою є динаміка цих витрат? Вкажіть на причини таких змін.

8. Оцініть питому вагу витрат на здійснення заощаджень (тобто придбання фінансових і нефінансових активів в розрізі основних їх видів) у загальній величині витрат населення України. Проаналізуйте, як сучасна фінансова криза вплинула на динаміку цього показника.

9. За матеріалами вибіркового обстеження умов життя домогосподарств Державною службою статистики України. Проаналізуйте, як сучасні домогосподарства оцінюють рівень своїх доходів. Які фактори, на Вашу думку, у найближчому майбутньому можуть вплинути на зміну рівня самооцінки вітчизняними домогосподарствами своїх доходів?

7. ТРЕНІНГ З ДИСЦИПЛІНИ

Мета тренінгу з дисципліни «Публічні фінанси» – формування у студентів критичного мислення для пропонування професійних рішень, цілісного бачення і вирішення проблем у сфері публічних фінансів, особливостей їх організації та функціонування, пропонувати обґрунтовані рішення щодо управління фінансовими ресурсами органів державної влади та місцевого самоврядування, організації і функціонування бюджетів різних рівнів; застосовувати сучасні технології бюджетування, інструменти інклюзивного та транспарентного підходів у бюджетному процесі на державному і місцевому рівнях, розуміти методи бюджетного регулювання.

Успішне проходження тренінгу сприяє посиленню практичної спрямованості у підготовці фахівців за ступенем вищої освіти «бакалавр».

Проведення тренінгу дозволяє:

- забезпечити засвоєння теоретичних знань, отриманих у процесі вивчення дисципліни «Публічні фінанси»;
- розвинути у студентів навички пропонування обґрунтованих рішень, використання теоретичних знань для розв'язання практичних завдань та змістовного інтерпретування отриманих результатів.

Організація і порядок проведення тренінгу

1. Вступна частина. Актуалізація теми тренінгового заняття та структуризація процесу його проведення. Ознайомлення студентів з метою тренінгу, його завданнями, процедурою проведення, очікуваними результатами. Представлення програми тренінгу.

2. Організаційна частина. Встановлення правил проведення тренінгу, формування робочих груп студентів, визначення завдань та розподіл ролей. Забезпечення учасників тренінгу роздатковими матеріалами: таблицями, бланками документів, алгоритмами проведення, інструкціями.

3. Практична частина. Виконання тренінгових завдань у групах із використанням базових та інноваційних методів проведення тренінгу за визначеною темою (проблемою). Підготовка презентаційних матеріалів за результатами виконання тренінгового завдання.

4. Підведення підсумків. Презентація практичної роботи в групах. Обговорення результатів виконання завдань, обмін думками з проблематики теми тренінгу, підведення підсумків, оцінка результативності роботи в групах та досягнення поставлених цілей тренінгу. Тематика тренінгу.

Тематика тренінгу

1. Переваги і недоліки участі громадянського суспільства в управлінні фінансами територіальних громад.

2. Гендерно-орієнтоване бюджетування на місцевому рівні.

3. Фінанси підприємств та установ державної і комунальної власності.

4. Наслідки бюджетної реформи для удосконалення видатків місцевих бюджетів.

5. Публічні фінанси та фінансова децентралізація.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студента (СРС) – це діяльність, яку студенти виконують самостійно за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача без його прямої участі. Самостійна робота спрямована на більш глибоке ознайомлення студентом з проблемами, які розглядаються навчальним курсом «Публічні фінанси». Під час вивчення навчальної дисципліни «Публічні фінанси» застосовуються такі види самостійної роботи:

– підготовка додаткових питань (2 на вибір) до кожної теми навчальної дисципліни;

– робота з додатковою літературою та ін.

Обов'язкові вимоги до самостійної роботи:

– оптимальний обсяг розкриття додаткового питання – 3-4 сторінки. За ініціативою студента додаткові питання можуть бути представлені на практичному занятті чи круглому столі у формі презентації;

– поєднання теоретичного і практичного аспектів досліджуваної проблеми. Подання суто описових робіт, які не містять цифрового матеріалу не допускається;

– наявність висновків та рекомендацій практичного характеру. Наведені пропозиції, представлені в рамках викладення змісту питань самостійної роботи, мають бути належним чином аргументовані, наявність у тексті голослівних, нічим не підкріплених висновків та пропозицій небажана.

Перелік тем для розкриття додаткових питань:

Теми	Тематика	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Тема 1	Публічний сектор економіки та базові засади публічних фінансів	11	11
Тема 2	Суспільні блага та особливості їх фінансування	10	10
Тема 3	Фінансова політика суспільного розвитку	10	11
Тема 4	Податки та податкова політика держави	10	11
Тема 5	Бюджет та бюджетна політика держави	10	11
Тема 6	Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм. Бюджетна децентралізація як чинник зміцнення місцевого самоврядування	11	11
Тема 7	Бюджетний дефіцит як об'єкт управління	10	11
Тема 8	Державний кредит як суспільна позикова система	10	11
Тема 9	Фінанси галузей публічного сектора	11	10
Тема 10	Соціальне забезпечення населення	10	10
Разом		53	108

Усі аналітичні дані, використані студентом при виконанні питань самостійної роботи, мають бути підтверджені ксерокопіями оригіналів першоджерел або роздрукованими сторінками з інтернет-ресурсів.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні та індивідуальні заняття, консультації, самостійна робота, робота у групах, метод опитування, тестування, реферування, виконання КПЗ, есе, підготовка і презентація проектів.

10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни «Публічні фінанси» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування, тестування;
- презентації результатів виконаних завдань;

- оцінювання результатів модульної контрольної роботи;
- оцінювання комплексного практичного індивідуального завдання;
- оцінювання результатів самостійної роботи студентів;
- наукова дискусія;
- інші види індивідуальних і групових завдань.

11. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

12. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Організаційно-фінансове забезпечення професійної діяльності» визначається як середньозважена величина залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4 (екзамен)	Разом
20%	20%	20%	40%	100%
Опитування під час заняття (теми 1–5) – 8 балів за тему – макс. 40 бали. Самостійна робота (теми 1–5) – 2 бали за тему – макс. 10 балів. Модульна робота – макс. 50 балів.	Опитування під час заняття (теми 6–10) – 8 балів за тему – макс. 40 балів. Самостійна робота (теми 6–10) – 2 бали за тему – макс. 10 балів. Модульна робота – макс. 50 балів.	Підготовка КПЗ – макс. 40 балів. Презентація КПЗ – макс. 20 балів. Виконання завдань під час тренінгу – макс. 40 балів.	Тестові завдання (25 тестів по 2 бали за тест) – макс. 50 балів. Теоретичне (проблемне) питання – макс. 50 балів.	Підсумковий бал = оцінка за $3M1 \times 0,2 +$ оцінка за $3M2 \times 0,2 +$ оцінка за $3M3 \times 0,2 +$ оцінка за $3M4 \times 0,4$
Разом балів:				
максимально 100 балів	максимально 100 балів	максимально 100 балів	максимально 100 балів	максимально 100 балів

Форми і критерії оцінювання

Поточне опитування під час заняття:

7-8 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, тестових та практичних завдань.

5-6 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

3-4 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

1-2 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Самостійна робота:

2 бали – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, винесеним на самостійну роботу, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст завдань.

1 бал – в цілому володіє навчальним матеріалом, винесеним на самостійну роботу, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

Модульна робота:

31–50 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, тестових та практичних завдань.

21–30 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

11–20 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

1–10 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

КПІЗ:

підготовка КПІЗ

26–40 балів – зміст КПІЗ повністю відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження.

11–25 балів – зміст КПІЗ в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві неточності.

1–10 балів – на недостатньому рівні висвітлює проблему, яка досліджувалася, логічного не завершений аналіз і оцінка стану об'єкту дослідження; наведені авторські пропозиції і рекомендації є загальними (без урахування особливостей об'єкту дослідження) і недостатньо обґрунтованими; припускається значних помилок у розрахунках при розв'язанні практичних завдань роботи.

презентація КПІЗ

11–20 балів – під час презентації результатів виконаного КППЗ демонструє знання і розуміння теми, викладає матеріал у логічній послідовності, показує уміння аналізувати і узагальнювати теоретичний і практичний матеріал та високий рівень підготовки презентації.

6–10 балів – матеріал презентує у логічній послідовності, робить певні узагальнення і висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускається незначних помилок у формулюванні термінів, категорій, розрахунках при розв'язанні практичних завдань, презентація роботи при цьому має незначні недоліки як за змістом, так і за оформленням.

1–5 балів – матеріал презентує фрагментарно, без логічної послідовності, презентація роботи при цьому має значні недоліки як за змістом, так і за оформленням.

Тренінг:

31–40 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст завдань тренінгу.

21–30 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

11–20 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

1–10 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдань тренінгу, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Екзамен – вид підсумкового контролю, при якому засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання. Екзаменаційний білет складається із:

тестів: 25 тестів, за правильну відповідь на кожен із яких студент може отримати 2 бали, що в підсумку дає максимально 50 балів;

2 бали – на тест надано правильну відповідь.

теоретичного (проблемного) питання: 1 теоретичне питання, за відповідь на яке студент може отримати від 0 до 50 балів.

26–50 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–25 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Шкала оцінювання

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	зараховано (відмінно)
B	85-89	зараховано (добре)
C	75-84	зараховано (добре)
D	65-74	зараховано (задовільно)
E	60-64	зараховано (достатньо)
FX	35-59	незараховано (незадовільно з можливістю повторного складання)
F	1-34	незараховано (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

13. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	1–10
2.	Проекційний екран	1–10
3.	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Google Chrome, Firefox)	1–10
4.	Наявність доступу до мережі Інтернет	1–10
5.	Персональні комп'ютери	1–10
6.	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1–10
7.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1–10
8.	Програмне забезпечення: ОС Windows	1–10
9.	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	1–10
10.	Google Forms, Google Sheets	1–10

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бюджетна система: підручник за ред. д. е. н., професора В. Г. Дем'янишина, д. е. н., професора О. П. Кириленко та д. е. н., професора З. М. Лободіної. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. 626 с.
2. Бюджетна система у таблицях і схемах: навчальний посібник для студ. першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / Лободіна З. М., Сидор І. П., Дем'янчук А. В.; Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 280 с.
3. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/245616> (дата звернення: 15.06.2022).
4. Державний фінансовий контроль у публічному управлінні: навч. посібник. / Колектив авторів; за ред. В. М. Русіна та Б. С. Шулюк. Тернопіль: Вектор, 2018. – 214 с.
5. Казначейська система: підручник / за наук. Ред. д.е.н., проф. А. І. Крисоватого, д.е.н., проф. О. П. Кириленко, Т. Я. Слюз. Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 364 с.
6. Карпишин Н. І., Сидор І. П. Фінансування медичних послуг: досвід зарубіжних країн і України. *Економіка. Фінанси. Право*. 2020. № 8. С. 9-14.
7. Кириленко О. П., Малиняк Б. С., Письменний В. В., Русін В. М. Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади: навч. посіб. для посадових осіб місцевого самоврядування. Асоціація міст України. Київ: ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 396 с.
8. Кнейслер О., Спасів Н., Кізима Т. Фінанси об'єднаних територіальних громад у фінансовій системі України. *Світ фінансів*. 2020. Вип. 1 (60). С. 8-19.
9. Коваль С. Л., Сидор І. П. Моніторинг видатків бюджету м. Тернополя на соціально-культурні цілі. *Інфраструктура ринку*. 2019. Випуск 34. С. 275-283.
10. Коваль С. Л., Сидор І. П. Фінансове забезпечення банківських послуг. *Агросвіт*. 2020. № 15. С. 30-35.
11. Лободіна З. М. Бюджетний механізм: концептуальні засади та перспективи модернізації: моногр. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 412 с.
12. Макогон В.Д., Адаменко І.П. Державні та муніципальні фінанси в умовах економічних перетворень. *Економічний вісник університету*. 2020. Вип. 46. С. 177-183.
13. Муніципальні фінанси: навч. посіб. / за ред.: О. П. Кириленко. Тернопіль: Астон, 2015. 360 с.
14. Петрушка О. В., Сидор І. П. Корпоративні та індивідуальні пенсійні програми: особливості практичної реалізації. *Регіональна економіка та управління*. 2019. № 3 (25). С. 47-50.
15. Податковий кодекс України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-16> (дата звернення: 15.06.2022)
16. Публічні фінанси : навч. посіб. / за ред. д.е.н. проф. Кириленко О. П. Тернопіль: Вектор, 2018. 294 с.
17. Семенченко А.І. Інформаційно-комунікаційні технології в публічному управлінні місцевими фінансами: стан та перспективи розвитку. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. №13-14. С. 86-91.
18. Сидор І. П. Державне пенсійне страхування в Україні: сучасні тенденції та виклики. *Вісник соціально-економічних досліджень*: зб. наук. праць (ISSN 2313-4569); за ред. М. І. Зверякова (голов. ред.) та ін. Одеса: Одеський національний економічний університет. 2018. № 2 (66). С. 210-222.

19. Сидор І., Денисюк Т. Державне пенсійне страхування в Україні: виклики сучасності та напрями реформування. *Світ фінансів*. 2022. № 1. С. 22-35.
20. Сидор І., Карпишин Н. Місцеве оподаткування у контексті фінансового забезпечення суспільних послуг. *Ефективна економіка*. 2020. № 9. <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8182>
21. Сидор І. П. Домінанти впливу макроекономічних показників на добробут нації. *Економіка та суспільство*. 2018. Випуск 16. Електронне наукове фахове видання. URL: <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal-16>. С. 795-802.
22. Сидор І. П., Корнацька Р. М. Загальнодержавні податки і збори в контексті наповнення місцевих бюджетів. *Інноваційна економіка*. 2018. № 3-4. С. 126-133.
23. Сидор І. П. Міжбюджетні трансферти в системі доходів місцевих бюджетів: сучасний стан та напрями вдосконалення. *Інфраструктура ринку*. 2019. Випуск 32. С. 363-370.
24. Сидор І. П. Моніторинг планування видатків місцевих бюджетів: ключові аспекти удосконалення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. № 21. С. 85-89.
25. Сидор І. П., Петрушка О. В. Моніторинг формування зовнішнього державного боргу України. *Фінансовий простір*. 2019. № 3 (35). С. 178-191.
26. Сидор І. П., Трусова Н. В. Освітня субвенція в контексті регулювання міжбюджетних відносин в Україні. Соціальні, економіко-правові та фінансові виклики в умовах глобальних трансформацій: Монографія / За ред. Л. Гур'янової, В. Цибакової; Братислава – Харків: ВШЕМ – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 188 с. (С. 86-96).
27. Сидор І. П., Коваль С. Л. Фінансові аспекти функціонування територіальних громад: теоретико-концептуальний зріз. *Економічні студії*. 2021. № 1 (31). С. 130–137.
28. Тулай О. І. Державні фінанси і сталий людський розвиток: концептуальні доміанти та діалектична єдність: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 416 с.
29. Фінанси у схемах і таблицях: навч. посіб. для студ. першого (бакалавського) рівня вищої освіти / Булавинець В. М., Горин В. П., Сидор І. П.; за ред. В. П. Горина. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2017. 182 с.
30. Фінансова політика: навчальний посібник / Сидор І. П., Коваль С. Л. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 122 с.
31. Формування фінансового механізму сталого розвитку України: моногр. / за ред. д.е.н., проф. Кириленко О. П. та д.е.н., проф. Тулай О. І. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 414 с.
32. Хомутенко А.В. Державний контроль ефективності управління державними фінансами України. *Економіка та держава*. 2020. №2. С. 48-56.
33. Dubrovina N., Neubauerova E., Fabuš M., Tulai O. The evaluation of indices of public finance distribution on central and local levels for EU countries. *Journal of European Economy*. 2019. № 4. P. 454-465.
34. Kizyma T., Lobodina Z., Khamyha Yu. Fraud with financial resources of the state: types and effect on the shadow economy. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2019. №2 (29). P. 355-36.
35. Kizyma T.O., Lobodina Z.M., Kizyma A.Ya. Optimization of budget funds expenditures on organization of the state activity. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2018. Vol. 2. №5. P. 183-190.
36. Kozarezenko L., Petrushenko Y. Tulai O. Innovation in public finance

management of sustainable human development activities. *Marketing and Management of Innovations*. 2018. № 4. P. 191–202.

37. Musgrave R. A. Economics of Fiscal Federalism. Public Finance in a Democratic Society: Coll. Papers. Vol. 2. Brighton, U.K. : Wheatsheaf Books Ltd, 1986. P. 33–41.

38. Modern tendencies of fiscal policy in European economic space : Monograph ; edited by Doctor of Economics, Prof. Andriy Krysovaty. Ternopil: TNEU, 2017. 388 p.

39. Pigou A. C. The Economics of Welfare. St. Martin's Street, London, 1932. URL: <http://oll.libertyfund.org/titles/1410>.

40. Samuelson P. A. A diagrammatic exposition of a theory of public expenditure. *Review of Economics and Statistics*. 1955. № 4. P. 350–356.

41. Samuelson P. A. The Pure Theory of Public Expenditure. *Review of Economics and Statistics*. 1954. № 4. P. 387–399.

42. Tulai O., Petrushenko Y., Glova J., Sydor I., Ponomarenko O. The impact of decentralization on the financial support of regional development. *Investment Management and Financial Innovations*. 2019. Vol. 16, Issue 4. P. 1-15.